

У жижи

Другачије је то што ми сада имамо редовну комуникацију са менаџментом. Можда то није онако како је било код Американаца, али имамо увид у то шта се дешава, можемо увек једни другима да се обратимо.

Оно што бисмо и ми и послодавац хтели је да, ако су већ неки радници стекли године стажа као услов за пензију, добијен на тако тешким радним местима, да им се омогући да у пензију оду без умањења које је сада на снази ако се пензионишете пре 65. године.

■ РАЗГОВОР С ПОВОДОМ >> СИНИША ПРЕЛИЋ, ПРЕДСЕДНИК САМОСТАЛНОГ СИНДИКАТА У ХБИС СРБИЈА

Како вас није срамота?

Ово питање, председник Самосталног синдиката упућује свима који су недавно раднике смедеревске железаре представили као скуп нерадника и „фолираната“ који злоупотребљавају боловање. Ако тога и има, има га у малој мери, није у реду да се прави атмосфера у којој се вређа 5 000 људи, а при том је реч о проблему који постоји у свим већим системима – каже, у разговору за Наше новине Синиша Прелић. Иначе, он се, са још тридесетак колега недавно вратио из још једне посете Кини што је била и прва тема овог разговора.

За вама је још једна посета Кини, како је изгледала и какви су утисци, како тече најављивано „приближавање“ наша два народа?

Ми смо у септембру боравили у Кини, то је била шеста или седма група из наше железаре која путује тамо. Све је организовала и финансијала Привредна комора Кине, у сарадњи са нашим менаџментом. Били смо смештени у једном хотелском комплексу, ту је било и много људи из других земаља, свих са којима Кинези имају економску сарадњу, у групама од по тридесетак, међу њима и делегације из Смедерева. Ишли су радници из производње, администрације, руководиоци, синдикалци, практично по неколико запослених из свих погона. Првих неколико дана упознавали смо се њиховом историјом, културом, традицијом, намером отаварања према свету, као и са тиме на који начин они користе ресурсе, какви су планови Кине за будућност... Све то о чему прво слушали, после смо могли и да видимо уживо јер Кина доживљава непрекидан раст. Били у Пекингу, Тангшану где је седиште наше фирме, као и седишту покарајине Хебеј. Ја сам био у многим земљама, али оно што сам у Кини видео нешто је сасвим посебно. Њихова инфраструктура, чињеница да је на сваком кораку све беспрекорно, уређено, то не могу да поредим ни са чим. Други део посете су стручне обуке, видели

смо комплетну фирму, обишли погоне, све нам је било доступно, све смо могли да видимо, да питамо, ништа не држе у тајности. Њихови људи су предусретљиви, гостољубиви, смијени. Понекад вам на Западу може бити нелагодно, посебно ако не знате језик, јер тамо људи умеју да буду хладни или резервисани. У Кини, где год да смо отишли, свако је настојао да нам помогне.

Шта је најактуелније када говоримо о синдикалним активностима?

Имамо редовне активности, причамо са радницима, преносимо им утиске са наших састанака са руководством компаније. У фази смо ремонта, много се ради, у плану су нове инвестиције. Све то, како би једнога дана, наша фабрика изгледала бар приближно оним у Кини. То је велики посао, али настојимо и да будемо у непрестаном контакту са члановима. Има и различитих питања, од онога шта ће и како бити у неком скоријем периоду, решавања свакодневних проблема уобичајених за синдикални рад. Планирамо и састанке са колегама из других фабрика у Србији.

У периоду пре доласка кинеског инвеститора, често сте истицали проблеме и пропусте менаџмента, критиковали политику запошљавања, да ли се и шта током ових година и по дана променило у том смислу?

Другачије је то што ми сада имамо редовну комуникацију

са менаџментом. Можда то није онако како је било код Американаца, али имамо увид у то шта се дешава, можемо увек једни другима да се обратимо. Нама је то било и најважније, да наставимо однос који смо започели током преговора о преузимању. Јер, ако тога нема, оставља се велики простор за нагађања и дезинформације, као што смо имали прилике раније да се уверимо.

Да, пре извесног времена је било приче да менаџмент ХБИС-а наводно тражи измену Закона о раду како би се флексибилније отпустили радници...?

Ја могу да кажем да то уопште није тачно. Да, наш менаџмент има добру комуникацију са министарствима. То је добро и мени се то свиђа. Имали смо, поготово у време када су Американац били власници железаре, прилике да видимо како то изгледа када такав однос не постоји. Није могло да се дође уопште до неких министарства, саветника, секретара. Сада то није случај. Комуникација је важна јер имамо неке наслеђене ствари из претходног периода, и најаве за неке друге ствари које ће се дешавати. Мора да се разговара.

Ако је тако, о чему су онда то синдикалци преговарали са менаџментом, које сте теме покренули?

Имамо један број људи који имају први услов за пензију, године стажа, али немају го-

дине старости. Неки од њих се одлучују за пензионисање, неки не, због тога што закон налаже умањење у случају пензионисања пре 65. године. Они не желе под тим условима да се пензионишу, поготово ако немају решене неке друге, углавном породичне проблеме. Оно што бисмо и ми и послодавац хтели је да, ако су већ неки стекли тај услов, имају стаж, добијен на тако тешким радним местима, да им се омогући да у пензију оду без умањења. И да се на њихово место приме нови, млади или они који раде већ годинама на одређено. То је нешто о чему смо ми причали са послодавцима и знам да су они о томе разговарали са Владом. На тај начин сви добијају. И пензионери и они који чекају посао и послодавац који добија подмлађену радну снагу.

Али, железара има 5000 људи, ако неко има снагу да утиче на промену неких правила, онда сте то ви. Да ли сте покушавали да предложите неко решење, да скренете пажњу на то да није исто 40 година седети у канцеларији и радити у погону?

Да, ми смо имали и неке конкретне предлоге. Била је прича да та тема треба да се стави на разматрање пред Социјално економски савет. Али прича никада није завршена. Ја не бих могао да кажем да посебни услови треба да важе само за оне са бенефицираним радним стажом. Има људи који такође раде на другом, тешким радним местима у црној металургији, у рудницима, челичанама... Требало би да се нађе неко решење, али ту треба све да се уклопи. Наш послодавац има жељу да разговара на ту тему, али то није довољно, треба да се укључе сви, синдикати металаца, други послодавци... Ми у железари имамо стари колектив, убеђен сам да је тако и у неким другим фирмама које одавно постоје, можда Бор или Наменска. И не заборавимо, нису само услови рада погодили те генерације. Ми смо људи који

су доживели неке веома тешке периоде. Наш посао је исти био деведесетих и после деведесетих. И пре две хиљаде дизаличар је возио дизалицу, као што то ради и сада. Али, било је толико стреса, страха шта ће бити сутра, хоћемо ли моћи да прехранимо децу, хоће ли фабрика уопште да постоји. Све то, стиже људе који су сада „у годинама“, а они чине добар део радне снаге железаре.

Кад смо код тога, тај „стари“ колектив је недавно мање или више директно оптужен за честу злоупотребу боловања. Проблем је наводно био толики да су реагвала два министарства и да је најављено да хватање у коштак са овом лошом праксом креће баш из железаре. Толико хвале за те исте људе који су „одржали железару“, до пре само пар месеци, а онда овако нешто. Како сте ви доживели све то?

Прича је кренула погрешним смером. Пошто знам став нашег менаџмента, опет могу да кажем – оно како је све то презентовано у јавности, само је делић комплетне приче. И многи су наравно, једва дочекали да искористе то саопштење Министарства рада које је, ето тако дато, уопштено, без икаквог удубљивања у проблематику... И новинари су га пренели, такође без удубљивања, детаљније анализе, разговора са свим осталим учесницима у том ланцу. Али, није истина да је злоупотреба боловања посебан проблем у железари. То је наш друштвени проблем иначе. Код нас, шта год неко рекао, та појава није до те мере изражена да ми треба да причамо да су сви који иду на боловање у железари фолиранти. Да злоупотребљавају, да су нерадници. То није тачно и нормално да ме је заболело. Нико није желео да видимо шта је стварно проблем, шта кажу и друге стране у тој причи. Нити је речено каква је иницијатива од нашег послодавца, а каква је била наша иницијатива. Па, ја најбоље знам шта су пробле-